

Izhaja drugo soboto
vsakega mesca
Uredništvo in upravn.:
Dunaj XVI/2,
Neulercherfelderstrasse 21.
Inserati se sprejemajo
in pomeni zaračunajo.
Rokopisi se ne vračajo.

GLASNIK

Naročnina:
Za Avstrijo celo leto K 1.50
Za inozemstvo . . . K 2.—
Posamezne številke h 10.
Odpriete reklamacije so
poštne proste.
Poštno-hran konto: 88.153.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Št. 4.

Ljubljana, dne 8. aprila 1911.

IV. leto.

Tobačne delavke in delavci!

V zelo važni zadevi se obračamo do Vas. V prvi vrsti **na vse, ki še ne pripadate „Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi.“**

Uspehov, ki jih je dosegla zadnja leta naša organizacija, ste bili gotovo tudi Vi radi deležni. **Povišanja plač, preosnova pokojnin, preskrba je ičnih, plačani dopusti, dopusti porodnicam, prosto sobotno popoldne, službene starostne doklade i. t. d.** so gotovo pridobitve, ki pomenjajo izdatno izboljšanje delovskih razmer. Gotovo je, da ste po teh pridobitvah izpoznali vrednost organizacije.

Zakaj se še odtujujete naši Avstr. kršč. tobačni delavski zvezi?

Gotovo zgolj zato, ker sodite, da postanete deležni izboljšanj tudi, če niste združeni v naši „Zvezi“. Morda se bojite izdatka, ki bi ga morali plačati, če postanete član naše „Zveze“!

Motite se! Ako bi bili prav vsi člani naše „Avstrijske kršč. tob. delavske zveze“, dosegli bi še večje gospodarske uspehe, kakor smo jih že. Več še, kakor smo že, bi bili dosegli. To bi pomenilo za Vas boljše dohodke, tudi podpore naše „Zveze“ bi se ob še večjem številu članov lahko izboljšale.

124.677 kron 17 vin. je izplačala naša „Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza“ svojim članom zadnje štiri leta! Ali to ne dokazuje, da tvori ta zveza v dneh bolezní in bede **trdno oporo** svojim članom?

Sami sebi škodujete, ako ne pristopite naši „Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi“. Škodujete sebi, svoji rodbini in vašim sodelavkam in sodelavcem, če ne pristopite naši „Zvezi“. „Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza“ hoče zastopati vaše gospodarske koristi, nudi vam podpore, izobrazbo, ne žali vašega verskega čuta, ker stoji na temelju krščanstva. Ali imate še kak izgovor, da bi se izgovarjali, zakaj da se niste še približali „Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi“? **Ne, nimate ga!** Zato se organizirajte, pridružite se nam in delajte skupno z nami! Če se združuje veliki kapitalist zato, ker mu združevanje koristi, hočete li še dalje zanikavati vrednost organizacije? Gotovo ne; **zato se pa takoj prigrisite pri naši zaupnici ali zaupniku, ki jih itak poznate, in naznanite jim, da pristopite „Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi“.** Gotovo Vam ne bo to žal.

Clani! Tudi na vas se obračamo! Ta naš poziv naj vsakega vas izpodbudi, **da pridobi vsaj enega člana** „Avstrijski kršč. tob. delavski zvezi“. Gotovo ne zahtevamo veliko. Če to storite, bo „Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza“ še enkrat močnejša, kakor je zdaj. Pomislite, kaj bi to pomenilo za Vašo moč! Posebno veliko težav Vam ne bo delalo, če pridobite sodelavca ali sodelavko „Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi.“ **Če resno hočete, to tudi izpeljete!** Vsak novi član ojači moč naše „Zveze“. **Moč „Zveze“ pa pomeni tudi moč vsakega njenega člana.** Čim močnejši smo, tem prej dosežemo uspehe.

Zato na delo! Vsak član stori svojo dolžnost, nihče naj ne zaostane! Naprej naj sloué naše geslo!

Gre za našo „Zvezo“!

Shod volivcev Slovenske Ljudske Stranke se vrši na velikonočni ponedeljek ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani. Poročajo: voditelji Slovenske Ljudske Stranke in kandidatje S. L. S. za ljubljanske občinske volitve. Volilci, prihitite vsi na shod, pokažite, da hočemo, da zmaga pravica tudi na mestnem magistratu ljubljanskem! Agitirajte povsod za veliko udeležbo.

Shod volivk in somišljenic Slovenske Ljudske Stranke se bo vršil na velikonočni ponedeljek ob peti uri popoldne v veliki dvorani »Uniona« v Ljubljani. Poročajo voditelji Slovenske Ljudske Stranke. Krščanske žene slovenske! Prihitite na shod vse, ker gre se za to, da pri občinskih volitvah zmaga stranka, ki hoče, da bodi Ljubljana poštena, res bela. Proč z ljudmi, ki govore, da bodo podrl spovednice, in ki pišejo, da hočejo pri nas uvesti ločitev zakona, protiversko šolo in portugalske razmere! Proč s starim magistratom, na katerem je mogel liberalni policijski svetnik Podgoršek kupčevati z ubogimi dekletji! Proč s tistimi, ki se v svojih listih norčujejo iz ženske časti! Agitirajte povsod za veliko udeležbo! Na velikonočni ponedeljek popoldne vse v »Union«!

Delavci! Delavke!

Kljub skrajno neugodnim razmeram so krščanska strokovna društva minulo leto lepo napredovala. Nikakor pa ne moremo in ne smemo biti zadovoljni z doseženimi uspehi! Na stotisoče in na stotisoče je še delavcev in delavk, ki niso še v nobeni organizaciji. Ti delavci in delavke zavirajo napredek delavskega stanu. Njim nasproti stoje organizacije podjetnikov, ki delajo na to, da onemogočijo delavstvu vsako izboljšanje. Soc. demokrati na drugi strani delajo z vsemi silami na to, da vlove delavstvo za se in za svojo politično moč.

Krščansko delavstvo mora zato delati na to, da pomnoži svoje vrste in skrbeti, da se ne vresničijo ne želje podjetnikov in tudi ne želje socialnih demokratov.

Osrednja komisija krščanskih strokovnih društev je zato sklenila, da se izrabijo velikonočni prazniki in dnevi, ki jim slede še mesca aprila v celi Avstriji zato, da se izvede velikopeterna agitacija za krščanska strokovna društva, da se pregunčajo tisti, ki se za organizacijo ne zanimajo, in pridobe našim strokovnim društvom kot novi člani.

Ob velikonočnih praznikih naj se zato gleda na to, da dobe vsi tobačni delavci in delavke, ki še niso člani »Avstrijske tobačne delavske zveze«, naš list v roko. Zavedni člani in članice »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«, skrbite te praznike in ta mesec za to, da pridobite na stotine članov in članic naši »Zvezi«. Pokažite in dokažite, da znate pridobivati, da znate agitirati. Povsod po celi Avstriji se bo te dni agitiralo. Gotovo je, da i Vi ne smete zaostati. **Pridobivajte novih članov in članic »Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi«, pridobivajte novih naročnikov in naročnic listu, ki je tudi Vaš, »Naši Moči«!**

Zdaj ob praznikih, agitirajte! Živilo avstrijsko krščansko strokovno delavsko združevanje!

Tobačne delavke! Tobačni delavci! Pridružite se „Avstrijski kršč. tobačni zvezi“.

Namen »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« je, da zastopa koristi tobačnega delavstva. Svojo nalogo in dolžnost bo tem uspešneje rešavala, čim več delavcev in delavk se ji pridruži. Avstrijsko tobačno delavstvo potrebuje mogočno organizacijo, ki smoteno in odločno zastopa koristi delavstva. **Taka organizacija je naša »Zveza«, ki jo ojačujte s tem, da ste sami zvesti njeni člani in da ji vedno pridobivate novih članov, kar tudi Vam samim koristi!**

Članstvo zahteva le malo žrtev. **Vpisnina znaša zgolj 40 v, tedenski prispevek 30 vinarjev.**

Zato pa Vam nudi »Zveza« poleg svojega delovanja na gospodarskem polju sledeče

podpore:

1. Bolniško podporo in sicer:
 - Po 52tedenskem neprekinjenem prispevanju 42 dni po 72 vinarjev dnevno, skupna celoletna vsota 30 K 24 v;
 - po 156tedenskem neprekinjenem prispevanju skozi 49dni po 72vinarjev dnevno, celoletna vsota 35 K 28 v;
 - po 260tedenskem neprekinjenem prispevanju skozi 56 dni po 72 vinarjev, celoletna vsota 40 K 32 v.
2. **Podpora porodnicam** v znesku deset kron.
3. **Podpora ob orožnih vajah**, ki znaša tedensko 5 K in se izplačuje največ skozi štiri tedne.
4. **Mrtvaščino**, ki znaša:
 - po 52tedenskem neprekinjenem prispevanju 10 K;

Delavci! Delavke!

Agitirajte, da bo združena vedno večja armada v Avstrijski kršč. tobačni delavski zvezi

po 156tedenskem neprekinjenem prispevanju 20 K;

po 260tedenskem neprekinjenem prispevanju 30 K.

5. **Pravno varstvo** v vseh tistih slučajih, kadar gre za plačilno- ali delovno razmerje.

6. **Pravni svet** v vseh zadevah, ki tičejo javno in zasebno pravo.

Poleg tega šola »Zveza« svoje člane po »Glasniku«, po predavanjih, knjižnicah, poučnih tečajih itd.

Pustni torek.

Če bi zadeva ne bila tako resna, moral bi se človek res smejati. Znano je, da so soc. demokrati veliki demagogi, a kar so delali glede na vprašanje o pustnem torku, res že presega vse, kar smo doživeli.

Pustni torek se je po tobačnih tvornicah do lanskega leta večinoma tako slavil, da je bil dela prost popoldan po nekaterih tvornicah je bil pa tudi dela prost čeli dan. Delo je večinoma delavstvo nadomestilo druge delovne dni. Začetkom leta 1910 se je pa delovna tedenska doba znižala za 13/4 ure, medtem ok je večinoma ostala višina dela neizpremenjena in se je v nekaterih slučajih celo povišala. Jasno je torej bilo, da se zdaj v petih dneh ne bo toliko naredilo, kolikor prej v šestih dneh.

Ko se je bližal koncu predpust leta 1910, se je razmotrivalo vprašanje, kaj da bo zdaj z dela prostim popoldnem na pustni torek. Delavstvo v Ottakringu n. pr. je bilo zelo needino v tem vprašanju. Del delavstva je zahteval, da naj se dela, drugi del je pa zahteval, da naj se ne dela in da naj se delo nadomesti ob drugih dneh, tretji del je bil pa za to, da ne more ničesar dohiteti.

Mi smo napravili shod, da se doseže v tem vprašanju jasnost. Na tem shodu se je sklenilo in sicer soglasno, da se dela, ker se je skoraj splošno izjavljalo, da ni mogoče nadomestiti dela ob drugih dneh. Če bi se pa ne delalo, naj se plača pol dne. Prej že je izjavilo vodstvo tvornice, da nadomestnega dela ne more iz obratno-tehničnih razlogov porazdeliti med več tednov. Na zahtevo se je sklep shoda pismeno izročil vodstvu tvornice.

Soc. demokrati, ki so istočasno z nami imeli svoj shod, so poslali na naš shod

sodruginjo Kadletz, da izporoči sklep našega shoda socialnodemokraškemu shodu. To je tudi storila, nakar so soc. demokratje na svojem shodu sklenili, da nočejo delati in da hočejo delo nadomestiti. Poleg tega so krepko zabavljali čez nas, kar je pri soc. demokratih nekaj samobsebi umljivega. Stališče, ki se je zavzelo na rdečem shodu, je utemeljeval rdeči »Tabakarbeiter« takole (11. št. 1910):

»Vprašanje o plači se ni moglo vpoštevati, ker bi se to moralo uvesti v vse tvornice. V tobačnih tvornicah dela okroglo 30.000 delavstva za geding, če se vzame povprečno plača z 1 K 60 v, bo to stalo tobačno režijo 36.000 K. Ne glede na to, da tobačna režija sredi leta ne razpolaga s takim zneskom mora delavstvo izjaviti, da s tem denarjem lahko kaj boljšega ustvari. Sklenili smo zato, da naprosimo tvorniško vodstvo, naj letos začasno to vprašanje tako reši, da delavstvo ne izgubi nič na plači. Mi hočemo delati na to, da se dovede do enotnega sklepa, ki bo vse zadovoljil, kar se tudi lahko doseže, ker je do Božiča dovolj časa, da se stvar uredi«

»Najlepše je, kar soc. demokrate skrbijo, če ima glavno ravnateljstvo denar ali ne in sklenejo, naj vodstvo samo odločuje, ne da bi kaj nasvetovali.

Tako so soc. demokrati »rešili« vprašanje. In kdo naj se potem še čudi, če se ne zmeni glavno ravnateljstvo in tvorniško ravnateljstvo za sklepe delavstva! Da pa vso stvar zakrijejo- morajo rdeči prav krepko čez nas zabavljati.

Letos je zopet prišel pustni torek. »Tabakarbeiter« je zopet objavil članek, da pustni torek ni več dela prost dan, marveč da se mora delati. Tvornicam se je pisalo, da se je tako zgovoril Pattermann z glavnim ravnateljem. In sodruginje so na to občudovale Pattermannovo modrost, češ, da z glavnim ravnateljem določa, kaj naj se zgodi po tobačnih tvornicah. Povsod pa delavstvo ni bilo za to, da naj se dela. A rdeči si znajo pomagati, zakaj naj bi pa imeli svojo lastno moralo. Kjer se je delavstvo upiralo delati, so pa trosili soc. demokrati, da so krščanski vzrok, da se mora delati, kar so storili v Sternbergu, Budjejevicah in drugod. Prišlo je pa drugače. Medtem ko so rdeči po vseh tvornicah bahali s svojim uspehom, je glavno ravnateljstvo ukazalo, da se ne sme delati, ker ni vse delavstvo zadovoljno, da bi se delalo. To je bil udarec, ki je

mnogim do zdaj zaslepljenim pokazal, da v njih očeh vsemogočni Pattermann ni vsemogočen. A rdeči so si znali zopet pomagati. V Ottakringu so izjavili, da bodo šli h glavnemu ravnateljstvu takoj in so seveda vzbujali s svojim junaštvom svojim zvestim občudovanje. A imeli so le dolge jezike, šli pa le niso, ker jim je padla korajža v hlače.

Kljub temu je to ugledu rdečim zelo škodovalo, ker glavno ravnateljstvo ni ubogalo Pattermanna in »Tabakarbeiterja«. A čemu so krščanski delavci! Zato so pa pričeli zopet čez nas zabavljati. In »Tabakarbeiter« je pisal pod vtisom klofute v svoji 6. številki:

»Mislili smo že, da poznamo vso podlost krščanskih socialcev, a se le še motimo. Mogoče da se dvigne še pustni terek na mesto katoliškega praznika, ker je alkohol najboljši zaveznik klerikalizma. Dogodek jasno kaže, kaj da je takozvana krščanska organizacija: orodje v rokah duhovščine. Ali je zopet krščansko socialno vodstvo igralo dvoumno vlogo.«

Te vrstice rdečega nemškega glasila kažejo, kako prostaško in obrekljivo rdeči vse zavijajo. V ravno kar navedeni notici mora list pritrditi:

1. Da smo mi popolnoma soglašali, da naj se dela;

2. da je glavno ravnateljstvo svoj odlok sledeče utemeljevalo: a) v tem vprašanju delavstvo ni složno, b) obstoja nevarnost, da bi del delavstva ta dan ne ohranil potrebnega miru za skrbno izdelovanje tvorniških izdelkov.

Če je kljub temu rdeče glasilo drzno dovolj, da sanja o krščansko - socialni podlosti, o alkoholu in klerikalizmu, vsak lahko dobi jasno sliko o rdeči nizkotnosti. O alkoholu pa tisti list težko kaj piše, ki objavlja take inserte, v katerih se opisuje, kako izdelovati žganje.

Če bi imeli opraviti z dostojnim listom, bi mu prostaškega sumničanja krščanskega vodstva ne prizanesli. A list je že tolikrat ime in čast poštenih ljudi oblatil, da moramo smatrati njegove izbruhe zgolj s pataloškega stališča.

Zanimivo je poročilo celovških sodrugov, ako izločimo napade na nas. S pustnim torkom je tudi v Celovcu izblinila bajka o vsemogočnosti rdečih sodrugov, ker se na grožnje rdečih nihče oziral ni. Na pustni terek popoldne so namerali shod, demonstracijski izprevod in zahtevali, naj se plača pol dne. Prvi dve stvari so opustili, a o drugem pišejo v svojem rdečem glasilu.

»Če je že marsikateri delavki težko v petihpoldne izdelati predpisano delo, timmanj more to napraviti v petih dneh

in trpi za to škodo, ki se zelo čuti.«

»V Celovcu smo popolnoma složni, a stojimo na stališču § 1160 državnega zakona, ki pravi: Če se prekine delo, je vsak del za svojo krivdo odgovoren. Ker v tem slučaju delavstva ne zadene nikaka krivda, da je pustni terek počivalo, mora nositi glavno ravnateljstvo stroške za svojo krivdo in plačati prekinjeno poldnevno delo!«

Celovčani so tako zadali svojemu glasilu nekaj krepkih in glasnih zaušnic, ki jih listu privoščimo. Radovedni smo zdaj zgolj, kaj da bo napravil »Tabakarbeiter«. Ali bo svojim sodruginjam zopet pripovedoval, da glavno ravnateljstvo nima denarja, da plača pol dne.

Tako se odkriva vsa demagogija in popolna nesposobnost rdeče družbe, od katere nima delavstvo ničesar upati in nič pričakovati, kar nas zopet uči navedeni zgled.

Zakaj se delavstvo strokovno združuje?

Vsakemu, ki dela na to, da se delavstvo združuje in ki za to nagovarja delavce, se je že pripetilo, da ko je kazal na potrebo strokovnega delavskega združevanja, se mu je odgovorilo tako, da je uvidel, kako malo da še delavstvo pojmi pomen delavskega stanovskega ali strokovnega združevanja. Potrebno je zato, da se pobije ta nevednost. Zato tudi to-le zapišemo.

Ni delavca, ker ga ne more biti, ki bi mu ne bilo všeč, ako se izboljša njegovo gospodarsko stanje. Mogoče, da se dobi kak delavec, ki je dosegel tako lepo plačo, da lahko reče, ako se o tem govori, da je zadovoljen s svojim gospodarskim položajem. Predvsem mora pa tudi tak delavec znati in pripoznati, da njegova dobra plača ni nič drugega, kakor sad večletnega truda stanovsko združenega delavstva. Saj nas uči izkušnja, da postanejo deležni tistega povišanja plač, ki ga je izposlovalo stanovsko združeno delavstvo, tudi takozvani »boljši delavci«. Pozabiti in prezreti tudi ne smemo, da je že mnogokrat proti vsakemu pričakovanju moralo zapustiti svojo službo veliko takozvanih dobrih delavcev. Če nato nastopi zanj daljša brezposelnost, kje li naj išče »boljši delavec« zaslonbe in podpore? In če dobi zopet mesto, ni li navezan na to, da dela skupno s svojimi sodelavci, ali ne postane tudi sodelaven tistih uspehov, ki jih dosežejo njegovi sotovariši s svojo organizacijo? Gotovo, tudi tisti delavec, ki je zadovoljen s svo-

Delavci! Delavke!

Pazite, da pristopijo mladi, novi delavci in delavke „Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi“.

Jim gospodarskim stanjem, spada v organizacijo in se mora zato njegovo delovanje zelo visoko ceniti.

To torej velja tistim, ki pravijo, da nimajo ničesar od stanovskega združevanja in tistim, ki pravijo, da ne potrebujejo, da se stanovsko združujejo. Vsak drugi delavec pa izprevidi, da njegove razmere še vedno niso najboljše in zato hlepi in želi, da bi se mu boljše godilo. Želja po boljšem gospodarskem stanju, po boljšem življenju, pa mnogokrat kaže žalostne poglede v bodočnost. Posameznik ne pomenja ničesar, to je stara resnica, kakor nas tudi uči izkušnja, in posameznik tudi ničesar ne doseže. Če sam stavi kako zahtevo, mu bodo morebiti delodajalci ugodili, če ga ravno rabijo. Kadar ustrezajo njegovim željam, se zopet, kakor nas uče izkušnje, to godi toliko časa, dokler ga potrebujejo in dokler imajo nujna dela. Ko pa ni več nujnega dela, potem mu pa pravijo: prijatelj, zdaj lahko greš, če pa hočeš, da še delaš naprej, lahko delaš, a plačo ti bomo znižali. Zato pa tudi ne preostane drugega, kakor da se nastopa skupno, da se dela skupno na to, da se izboljšavajo delavske razmere in da se skupno prepričijo vsi taki načrti, ki merijo na to, da se odvrne morebiti nameravano poslabšanje. To je tako jasno, da bolj biti ne more, da tisočero stanovsko združenih delavcev in delavk z velikim premoženjem lažje stavi zahteve, da se delodajalci ozirajo na to bolj, kakor pa na zahteve, ki jih stavijo posamezni delavci ali delavke.

Vsakdo lahko sam uvidi pomen in vrednost stanovskega združevanja, če ima odprte oči in če ni gluhi in slepi. Veliko se toži, da so vedno višje cene živilom, stanovanjem in surovinam. Ako se vprašamo, zakaj, dobimo odgovor, če poznamo razmere, da zato, ker se tisti, ki kaj imajo, združujejo in tako združeni povišavajo cene, kakor se jim ljubi in kakor kaže koristim njih železnih kas. Na drugi strani se zopet združujejo delodajalci zato, da onemogočijo vsako izboljšanje delavčevega položaja. Kljub temu dobimo še mnogo delavcev, ki tega nočejo uvideti in ne pripoznati, da se nahaja delavstvo med dvema mlinskima kamnom, ki ga bosta zdrobila, ako se delavstvo pravočasno ne upre.

Nadalje naj pa vpoštevata vsak dela-

vec, ki mu je še kaj do krščanstva, to-le: **Kdor se ne pridruži krščanskim strokovnim društvom, bo prej ali slej moral v rdečo strokovno organizacijo.** Potem se pa toži in joka o rdečem nasilstvu itd. Radi pripoznamo, da ni ravno prijetno, če si prisiljen, da pristopiš organizaciji, katere načela ti ne ugajajo, a proti temu ni druge pomoči, **kakor da pristopiš pravočasno krščanski strokovni organizaciji!**

Zato naj pa tudi vsi naši delavci in delavke smatrajo kot najsvetejšo svojo dolžnost, da tistim, ki nimajo smisla in volje pristopiti naši strokovni organizaciji, odpro njih zaslepljene oči, jim opišejo položaj, kakršen je in jih pridobe, da pristopijo naši strokovni organizaciji. Napredek delavstva, ugled delavskega stanu, ugodna delavčeva bodočnost je odvisna od tega, kako delavstvo že danes pojmi pomen delavskega stanovskega združevanja. Skrbimo torej tudi za to, da se stori od naše strani vse, kar je za to potrebno in delajmo mi, ki smo že prepričani in navdušeni člani naše strokovne organizacije, na to, da odpiramo oči tistim, ki še niso izpregledali, zato da pristopijo v naš krog, v krog in v sredo strokovno združenega, zavednega delavstva. Vam pa, ki še niste člani »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze«, kličemo: **»Odprite oči in izpoznajte, kaj da je vsakemu delavcu potrebno! Vrzite proč svojo brezbriznost in skupno sodelujte za to, da se izboljša blagostanje vašega stanu, da se dvigne vaš ugled, da se poveča vaš vpliv, ker le tako pokažete in dokažete, da umevate svoj čas in zahteve našega časa!**

To-le dobro čitajte in premišlujte!

Te-le vrstice so namenjene tistim, ki imajo vedno vse polno izgovorov, ki jih, žal, tolikokrat čujemo. Potrebno je, da se i mi enkrat popečamo nekoliko z izgovori tistih, ki se jih poslužujejo, da se lepo izmažejo organizaciji. Nekoliko masla imajo pa tudi na glavi tisti, ki sicer pripadajo organizaciji, a ki mislijo in sodijo, da store že vse, če plačajo prispevek in da dobe podpore. Veljajo pa te vrstice tudi, ki bo vsaki najmanjši pri-

liki izjavljajo, da bodo izstopili. Ne zameri naj nihče, če se bo čutil po teh vrsticah užaljenega, marveč naj se rajši poboljša.

Kaj je dosegla organizacija?

Veliko je takih, ki pozabljajo, da so se delavske razmere po tobačnih tvornicah zadnja leta zelo izboljšale. Oglejmo se nekoliko nazaj.

Na delavskih plačah so izplačali leta 1905. 22 505.841 K, leta 1911. pa 29.800.000 kron, torej 7.294.159 kron več. **Na vsakega tobačnega delavca ali delavko pride torej povprečno 181 kron letno.**

Delovna doba se je skrajšala na 51 ur tedensko, obenem je pa delavstvo tudi dobilo prosto sobotno popoldne.

Za dopuste se je izplačalo leta 1909. 347.364 kron!

Za jetičnike se porabi vsako leto 40.000 kron. Glavno ravnateljstvo samo plačuje vsako leto tvorniške zdravnike, da izdatno razbremenuje tvorniške bolniške blagajne.

Koliko koristi prinaša preosnova delavskih pokojnin. Pred letom 1907. je dobila delavka V. kategorije na dan 80 vinarjev provizije po štiridesetletni službeni dobi, službena doba se je zaračunavala na deset let. Danes dobi ravno tista delavka po 35 letih službene dobe 80 kron mesečno. Danes imamo že preskrbo svojcev. Koliko to pomenja vsaki delavki, kaže sledeči zgled: Po reformi leta 1907. je dobilo 118 penzionistov na Dunaju skupno 2800 kron 28 vin.; po reformi leta 1910. so pa dobile ravno te osebe skupno 6767 kron 60 vin. Na eno osebo torej odpade vsako leta povprečno 406 K.

Ali to ne kaže dovolj koristi organizacijskega delovanja? Le nekaj smo navedli. Kadar bodo popolnoma izvedene delavske starostne doklade, bo delavstvo imelo še veliko večjo korist.

Po naravnem razvoju bi se bilo to tudi zgodilo.

To mnogokrat čujemo, kadar pozivamo lahkomišljene in lene osebe, naj vstopijo v strokovno društvo in jim kažemo uspehe organizacije. Ali je tak odgovor upravičen? Ne. Če bi bilo to samo prišlo, zakaj pa tega že prej ni bilo? Zakaj se najboljše godi tistemu delavstvu, ki je najbolj organizirano? Prazen odgovor!

Organizacija ni zdaj več potrebna.

Zamorec je storil svojo dolžnost, zdaj lahko gre. Veliko je takih ljudi, ki tako sodijo in tako mislijo. Žal, da je tako.

Imamo urejene plače, starostne doklade, dopust, zdaj organizacija ni več potrebna. Tako sodijo kratkovidni ljudje. Taki ljudje pozabljajo, da bi brez organizacije lahko vse, kar je delavstvo doseglo, lahko zblinilo in ga je potrebno še veliko izboljšati. Organizacija ni zgolj dolžna, da doseže izboljšanje, marveč ima čuvati, da ostane izboljšanje tudi trajno.

Saj vse skupaj nič ne pomaga.

Kljub velikih napak, ki še obstoje, se dobe tudi ljudje, ki še tako pravijo. Zdaj imamo že dolgo organizacijo ali celo dve. Imamo celo močne organizacije in le ni bilo mogoče, da se to ali ono doseže, ali da se to ali kaj drugega odpravi. Iz vsega tega se razvidi, da organizacija prav nič ne pomaga. Ljudje, ki tako govore, popolnoma prezro, da ni nikdar mogoče vse hipoma izvesti. Če so razmere tako brezupne, kakršne so bile dejansko po tobačnih tvornicah, se zamore izboljšanje izvesti le z dolgotrajnim, smotrenim delom. Neuspehi lahko dosego namena zgolj zavlačujejo, ne morejo jih pa preprečiti. Ali niso za to soodgovorni tisti, ki sicer tudi žanjejo, ne da bi bili sejali, ali niso taki glavni krivci, če še nismo dospeli tja, kjer bi že lahko bili.

Zaslužimo več, zato pa moramo tudi več delati.

Tako se glasi ugovor, ki ga velikokrat čujemo. Ta ugovor ni upravičen. Res, da je predpisana delovna množina velika, a natančno bi se moralo preiskati in dognati, če se res mora zdaj delati več kakor se je delalo včasih. Delo je postalo hitrejše, napornejše, to je resnica. Zato pa tudi delavkam ni potreba biti več toliko časa v tvornici, kakor prejšnje čase. Tudi delo po strojih ni ostalo brezvplivno na delovsko množino. Ta ugovor v tej obliki gotovo ni utemeljen.

Meni »Zveza« ni nič koristila.

Zato tudi mnogi trde, da ni »Zveza« nič vredna. Pozabljajo, da ni organizacija dolžna, da se peča s posamezno osebo. Organizacija mora zato obračati svojo glavno pozornost na velike, splošne koristi, jih čuvati, kar se ji tudi s sodelovanjem vseh posreči. Pri takem delu tudi ne zanemarja koristi posameznega člana. Ako se pa v kakem posameznem slučaju organizaciji ne posreči, da doseže kak član resnično ali namišljeno pravico, je li to vzrok, da se obrne organizaciji hrbet? Ali ne prinašajo po skupnosti izvojevane ugodnosti korist tudi vsakemu posameznemu članu?

Ali imate naročeno „Našo Moč“? Vsaka naša delavka, vsak naš delavec bi moral biti naročen na njo!

Organizacija je kriva.

Če je pri kaki reformi prezrta kaka skupina, se takoj oglase gotovi ljudje, ki prično čebeljati, češ, organizacija je kriva. Če si pa te ljudi natančneje ogledamo, kmalu opazimo, da so to ravno tisti ljudje, ki so najbolj prepričani o nepotrebni organizaciji, ljudje, ki ti ne hodijo na strokovne shode, ljudje, ki ti tudi ne čitajo delovskega časopisja. Taki ljudje so najgorečnejši v zabavljanju proti organizaciji, in ki ti takoj pravijo, da organizacija ni potrebna in da organizacija nič ne doseže. Kadar se jim pa slabo godi, takrat so pa tisti ljudje prvi, ki odvrčajo odgovornost na organizacijo, namesto da primejo sami sebe za nos.

Če »Zveza« to doseže, pristopim.

Tisti, ki tako govore, so najslabši. Taki ljudje hočejo, da bi vsi drugi, ki so delali leta in leta in se žrtvovali, zdaj še za nje posebej kaj naredili. Želi so sicer sadove, ki so jih drugi s trudopolnim delom dosegli, a s tem niso zadovoljni marveč zahtevajo od organiziranega delavstva, naj se zavzame za nenaprosene goste še posebej. To so sebični ljudje, ki si jih bolj sebičnih niti misliti in predstavljati ne moremo. Ali naj jim verjamemo, da bi res pristopili, če jim drugi izvojujejo ugodnosti? Ne. Ne moremo jim verjeti. Kolikokrat se je že zgodilo, da so taki ljudje prelomili svojo obljubo in da niso pristopili, dasi so dosegli, kar so želeli.

Prereven sem, da bi prispeval.

Ali je ta izgovor resničen? Bogatih ljudi med tobačnim delavstvom ni. Tako revnih pa zopet ni, ki bi ne mogli tedensko plačati 30 vinarjev. Res, da to znese letno 15 kron. Vprašajte tiste, ki ne pripadajo organizaciji, če imajo teh 15 kron v hranilnici? Niti eden jih nima. A vsak, in najrevnejši, to vsoto in še več izda vsako leto za nepotrebne stvari. Kje so torej modrejši? Ali so modrejši tisti, ki pravijo, da nimajo tedenskih 30 vinarjev za organizacijo, ki pa po zabavah trikrat toliko in še več zapravijo; ali so modrejši tisti, ki skrbe ob časih delozmožnosti za to, da v slučaju sile dobe pomoč?

Kdo sebi najbolj škoduje.

V nekem oddelku se uvedejo nove smodke. Delovke premeste iz dnevne v gedingplačo. Določi se množina dela, a tako visoko, da delavke ne zmagajo dela.

Le nekaj jih je med njimi organiziranih. Samoobsebi umevno zdaj tiste, ki niso združene, obdolže organizirane delovke, da se ne potegujejo za nje. Po organizaciji se naj izkuša znižati višina dela. Takoj se to ne posreči. Nejevoljna zato ena izstopi iz organizacije. Voditelj oddelka je natančno zasledoval vso stvar. Organizacijo sovraži. Končno je uvidel, kako najpriprostejše še škoduje organizaciji. Zato pa on, ki je določil tako visoko množino dela, poizkuša, da spravi tudi druge iz organizacije. Povod dobi lahko pri materijalu. Delati pusti malo in zelo suho, dobi veliko izvržka itd. Že izstopivša delovka vidi vedno večjo nezadovoljnost svojih tovarišic. Da bi se ne moglo trditi, da je zgolj ona izstopila, napada organizacijo in njene zaupnike, krepko jo podpirajo neorganizirane delovke in sovražniki. Delo se nič ne izboljša, pač pa poslabša. Delovke, ki so še v organizaciji, se končno naveličajo vednega govoričenja in napadov, končno tudi izstopijo. Uradnik je zdaj dosegel svoj namen. Delovke so same sebe oropale podpore po organizaciji in stoje zdaj osamljene. Uradnik ima proste roke, s svojimi ljudmi počenja zdaj lahko, kar hoče. Vedni odpor jih je utrudil, zato zdaj napno vse svoje sile in moči, da izdelajo, kar se zahteva. Mogoče se to nekaterim posreči; če se to zgodi ni več misliti na znižanje delovne množine.

Komu so delovke koristile, da so izstopile iz organizacije? Vodji oddelka, ki je pričel svojo umetnost morebiti že kje drugje. Komu so pa napravile delovke škodo? Nekoliko res tudi organizaciji, še bolj — pa sebi. Koliko takih slučajev se je že pripetilo!

Drugih stvari, ki jih razumi, če moreš,

je veliko. Dve delovki se skregati. Gre navadno za kako malenkost, ki ni vredna piškovega oreha. Kregate se kljub temu vedno hujše. Obe ste članici »Zveze« in končno obe izstopite. Ali je povzročila »Zveza« spor? Ali imata osebi, ki ste se prepirali, kakšen dobiček, da ste izstopile iz »Zveze«?

Zaupnik pride, da pobere prispevek. Član nima takrat drobiža in pravi da bo drugi dan plačal. Zaupnik pride drugi dan po prispevek. Član je pa zato užaljen in zato izstopi. Ali je to pametno?

Drugi delavec zopet smatra, da je zapostavljen, ker je kdo drugi dobil pro-

Ste li član „Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva“? To društvo je naše. Zato ne pristopajte nobeni drugi konsumni zadrugi kakor „Prvemu ljub. del. kons. društvu“.

stor, za katerega se je potegoval. V svoji nevolji izstopi iz »Zveze«. Ali tako postopa pameten mož?

Takih slučajev bi lahko še veliko navedli. Sodimo pa, da že ti zadoščajo, da pokažemo, kaj da se ne sme storiti. Organizacije ne uniči, če izstopi posamezni član. Veliko večja je škoda, ki jo ima izstopivši član. Zato naj si vsak član predoči, da

organizacija ni za vse odgovorna.

Ne gre, da se dela organizacijo za vsako stvar odgovorno. Hvala Bogu, ni jih veliko, ki delajo tako. A ne smelo bi se to nikdar zgoditi.

Organizacija je edina zaščita delavca,

zato naj vsi, ki hočejo delati dobro in ki ne žive lahkomišljeno od danes do jutri, ne bodo zgolj zvesti člani naše »Zveze« v vseh slučajih življenja, marveč delajo naj tudi na to, da vsi in vse

pridobivate nove člane.

Ako vsak član in vsaka članica ne prestando dela in smatra za svojo dolžnost, da se sodelovke in sodelovci poučujejo in da porabijo vsako priliko za agitacijo, se bo gotovo tudi povečalo število »Zveznih« članov, ker brez organizacije je nemogoče vsako napredovanje. Moč organizacije temelji v moči vsakega člana. Zato bodi naše geslo:

Vsi in vse v »Avstrijsko krščansko tobačno delavsko zvezo«!

Krščanska ali rdeča strokovna društva.

Na socialnodemokratskem strankarskem shodu v Kolinu leta 1893. se je izjavilo:

»Nasprotuje popolnoma načelom socialne demokracije, da se napake sedanje družbe odstranijo v sedanji družbi.« (Zapisnik shoda, stran 155.) Socialni demokrati torej ne nameravajo gospodarskega stanja delavstva resno izboljšati toliko časa, dokler obstoja sedanji družabni red,

ker to nasprotuje temeljnim načelom socialne demokracije.

Socialni demokrati nočejo nobene reforme, marveč hočejo, da se razbije sedanji družabni red, da na razvalinah sedanje družbe zgrade svojo megleno bodočo državo.

Tudi socialnodemokratska strokovna društva temelje na načelih socialne demokracije. Na neki deželni konferenci socialnodemokratskih strokovnih društev na Moravskem (15. in 16. avgusta 1908 v Brnu) se je namreč sklenila resolucija, ki med drugim izvaja: »Peta deželna konferenca moravska izjavlja, da stoji prepričano na socialnodemokratskih načelih.« Dasi socialni demokrati po svojih načelih nočejo odstraniti napak sedanjega družabnega reda, so se le polastili strokovnih društev, ki zasledujejo socialnodemokratskemu načelu nasprotno smer. Je li morejo poštena socialnodemokratska društva pošteno izvajati namene, ki jih imajo stanovska strokovna društva? Ne in nikdar ne! Istočasno se ne more graditi in podirati, ne more se reformirati in odpravljati napak.

Socialni demokrati nimajo resne volje, da po strokovnih društvih izboljšajo gospodarsko stanje delavstva. Po strokovnih društvih hočejo marveč le dovesti nove množice socialni demokraciji. Za socialno demokracijo ne pomenjajo strokovna društva nič drugega kot najboljšo in najmočnejšo strankarsko organizacijo, ki zbira množice zato, da ž njimi dovede do silovitega preobrata sedanjega družabnega reda.

Velikanska hinavščina je zato, če socialni demokrati izjavljajo, da hočejo izboljšati po svojih strokovnih društvih gospodarsko stanje delavskega stanu.

Drugačno je stališče, ki ga zavzemajo krščanska strokovna društva. Krščanska strokovna društva so moderne organizacije, ki se ne zanašajo na slučajnosti kake bodoče države. Nasprotno, hočejo sedanje žalostno stanje delavskega stanu izboljšati, s temeljito preosnovo hočejo urediti plačilne in delovne razmere delavskega stanu, ga gospodarsko dvigniti in ojačiti.

(Konec prihodnjič.)